

In verzet tegen het Zomerakkoord!

Beste,

Met dit dossier hoopt de SAP (Stroming voor een Antikapitalistisch Project) een bijdrage te leveren aan het verzet tegen de nieuwe reeks antisociale maatregelen vervat in het Zomerakkoord van de regering Michel. Deze artikelen verschenen eerder op onze website.

Zin om met ons mee te werken aan de versterking van het sociaal verzet en de opbouw van een antikapitalistisch project?

Neem gerust contact op: mail naar info@sap-rood.org of neem telefonisch contact op via 0496/20 76 37.

Solidaire en antikapitalistische groeten,

De mensen van de SAP

Inhoudstafel:

Pagina 2: Te wapen! *SAP*

Pagina 4: Patronaat terecht tevreden met Zomerakkoord. *Jef Van Der Elst*

Pagina 6: Maatregelen rond arbeidsreglement zoveelste aanval op syndicale rechten. *Remy Martin*

Pagina 8: Hervorming winstpremies, paard van Troje van het nieuwe management. *Ludovic Storck*

Pagina 12: Het zomerakkoord van de regering Michel: een recept voor onzekerheid en ongelijkheid. *Hart boven Hard*

Pagina 23: Vakbeweging van impasse naar mobilisatie? *Jef Van Der Elst*

SAP
ANTIKAPITALISTEN

Te wapen!

Door SAP

Met het zogenaamd ‘Zomerakkoord’ tracht de regering Michel zichzelf een nieuw elan aan te meten. Het resultaat is een lange lijst aan voornemens, waarin elke coalitiepartner wel iets vindt om tevreden over te zijn. Tegelijk hebben alle coalitiepartners ook gegronde redenen om te twijfelen aan de haalbaarheid van voornemens die ze minder interessant vinden.

De beoogde tweede adem voor de federale regering wordt mee mogelijk gemaakt door een verbeterde economische conjunctuur. Deze zorgt in heel de Europese Unie voor betere groeicijfers. Het geheel aan voorgenomen maatregelen is er dan ook op gericht deze prille groei niet in het gedrang te brengen. Daarom kiest het ‘Zomerakkoord’ ervoor om de collectieve koopkracht van de Belgische gezinnen te handhaven of ietwat te verbeteren.

De keerzijde van de medaille is dat de financiering ervan gebeurt door de inkomsten van de sociale zekerheid te verminderen, via nieuwe cadeaus aan het patronaat, onder de vorm van lastenverlagingen. Verder mikken verschillende voornemens op een verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt, tot en met in de openbare sector. Daarnaast wordt ook ingezet op de (gedeeltelijke) privatisering van het staatsbelang in banken als Belfius en BNP Fortis Paribas. Een voorgespiegelde oplossing voor het ARCO-dossier en een homeopathische belasting op effectenrekeningen moeten deze pil verteerbaar helpen maken voor de christelijke arbeidersbeweging.

Zoals gezegd somt het ‘Zomerakkoord’ enkel voornemens op. Het gaat vooralsnog dus niet om concrete beslissingen. Weliswaar werd bij elk voornemen ook een timing vooropgesteld. Maar tegelijk spreken verschillende coalitiepartners zich achter de schermen smalend uit over de haalbaarheid van die timing voor punten die hen minder aanstaan. De regering Michel blijft dan ook in wezen een zwakke regering. De komende verkiezingscampagnes zullen die zwakte alleen maar verder uit de verf doen komen.

Deze zwakte zou goed nieuws kunnen zijn voor de oppositiepartijen. Alleen, die oppositiepartijen zijn verdeeld en daardoor nog zwakker dan de regering zelf. Vooral de sociaaldemocraten zitten met een groot probleem. Zij zinken weg in de grootste crisis uit hun bestaan: de Vlaamse sp.a verdampt in de peilingen; de Franstalige PS lijkt de wonden veroorzaakt door corruptieschandalen en wordt aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen geweerd uit verschillende deelregeringen.

De vakbonden blijven als enige geloofwaardige kracht over om de regering het vuur aan de schenen te leggen. Maar ook daar doen zich problemen voor.

Alle vakbonden spraken zich uit tegen het geheel van het ‘Zomerakkoord’ en veroordeelden unaniem de ondermijning van de sociale zekerheid door de toenemende lastenverlagingen voor het patronaat. Allemaal verwerpen ze de verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt, hekelen ze de blijvende fiscale onrechtvaardigheid en klagen ze de afbraak van de openbare sector aan. Vanuit verschillende vakbonden wordt ook opgeroepen tot een ‘hete herfst’.

Minder duidelijk is echter wat het doel van zo’n ‘hete herfst’ zou moeten zijn. Gaat het opnieuw over het verwerven van een plaats aan de tafel van het overleg? Gaat het om het herbevestigen van

de band met de respectieve ‘politieke vrienden’? Of gaat het erom te verhinderen dat de regeringsplannen kunnen worden uitgevoerd? En wat zijn eigenlijk de alternatieven die de vakbeweging wil naar voor schuiven? Last but not least, hoe denken de vakbonden de massa met succes te mobiliseren na de afgelopen jaren van nu eens opgestarte, dan weer stilgelegde actieplannen?

De vakbeweging kan zich maar beter geen illusies maken. Als zij er voor zou kiezen zich in te schrijven in de verkiezingscampagnes van hun politieke vrienden, dan loopt zij een reëel risico om meegezogen te worden in de toenemende ongeloofwaardigheid van partijen als PS-sp.a en CD&V-CdH. Daarom moet de vakbeweging opkomen voor de eigen belangen van de werkende mensen.

Dat is ook mogelijk. Ten eerste door klaar en duidelijk te stellen dat haar eisen niet beperkt zijn tot het bijsturen van de regeringsplannen. De vakbeweging dient integendeel op te komen voor het terugdraaien van alle voor de werkende mensen negatieve beslissingen sinds de financiële crisis, zoals de jacht op jonge werklozen, de verlenging van de pensioenleeftijd, de besparingen op de openbare sector, de indexsprong, de loonblokkering, de lastenverlagingen in de sociale zekerheid, enz.

Ten tweede zou de vakbeweging er goed aan doen om een grootschalige informatie- en sensibiliseringscampagne op stapel te zetten. Met een echte ‘Operatie Waarheid’ kan zij de publieke opinie doen keren, het zelfvertrouwen van de werkende mensen doen herleven en een begin maken met een beslissende mobilisatie. Tegelijk kan de vakbeweging zo ook duidelijk maken wat haar eigen alternatieven zijn voor de samenleving in crisis: versterking van de sociale zekerheid, uitbouw van de openbare sector, een radicale arbeidsduurvermindering zonder loonverlies en met compenserende aanwervingen en de instelling van een draconische crisisbelasting op de 10% rijkste Belgen.

Ten derde dient de vakbeweging een geloofwaardig actieplan op poten te zetten. Dat moet opnieuw een plan zijn dat een oplopende lijn vertoont: van betoging, over provinciale en/of sectorale acties, uitlopend op de algemene staking. Dit keer niet om daarna alles te begraven ter meerdere eer en glorie van het overleg, maar wel degelijk tot en met de val van de regering.

Het is kortom goed dat de geweren in de centrales worden uitgedeeld. Tegelijk is er echter ook een helder actieplan nodig, een duidelijk strijddoel en wervende alternatieven. Laat ons daar vanaf nu aan werken!

Patronaat terecht tevreden met Zomerakkoord

Door Jef Van Der Elst

Zoals geweten is de echte baas van de schaduwpremier Bart De Wever het VOKA.

Onder de titel *Zomerakkoord federale regering: belangrijke elementen voor de bedrijven* geeft Tom Demeyer, woordvoerder van VOKA, volgende commentaar:

“Op 26 juli 2017 stelde de federale regering haar Zomerakkoord voor. Dit akkoord combineert de opmaak van de begroting 2018 met een heleboel sociaal-economische hervormingen, waarbij de nadruk ligt op lastenverlagingen en meer flexibiliteit. Onvermijdelijk zijn ook wel een aantal lastenverhogingen voorzien om de begrotingsinspanning sluitend te maken.

Alles samen genomen beoordeelt VOKA dit zomerakkoord als positief voor de Vlaamse ondernemingen:

- Na meer dan een jaar politiek gebakkelei wordt de broodnodige hervorming van de vennootschapsbelasting dan toch doorgevoerd, voor alle ondernemingen en dit zónder meerwaardebelasting bij aandelenverkoop door particulieren;
- In zake de arbeidsmarkt worden heel wat maatregelen doorgevoerd die lagere lasten en meer flexibiliteit voor ondernemingen realiseren; hier en daar wordt echter wel het omgekeerde gedaan voor specifieke doeleinden.

De druk van VOKA op de federale regering de voorbije maanden om niet in gekibbel en lopende zaken te verzanden, heeft dus gerendeerd. We zijn al lang aan het lobbyen voor meer fiscale en sociale hervormingen en die zullen er nu vanaf 2018 ook komen, samen met de 2e schijf van de verlaging van de werkgeversbijdragen uit de eerder afgesproken tax shift. VOKA is ervan overtuigd dat deze nieuwe golf maatregelen onze ondernemingen onder onze impuls nog meer zuurstof zal geven en zal leiden tot nog meer “jobs, jobs, jobs”.

Het Zomerakkoord is wel enkel een politiek akkoord: het bevat louter principiële, politieke beslissingen, die nog gedetailleerd technisch moeten worden uitgewerkt voor het einde van dit jaar. Daarom zijn er nog veel onbeantwoorde vragen om de precieze implicaties voor ondernemingen in te schatten. VOKA zal de uitwerking van de maatregelen uit het Zomerakkoord nauwgezet opvolgen, zodat de positieve punten ervan voor de ondernemingen ook maximaal worden waargemaakt en de negatieve, waar mogelijk, worden herroepen of afgezwakt.”

Wie zijn wij om deze heer tegen te spreken?

Naast een belangrijke daling van de vennootschapsbelastingen zijn er een aantal maatregelen die zware gevolgen kunnen hebben.

Werkgevers zullen vanaf 2018 een fiscaal vriendelijke winstpremie aan hun werknemers kunnen betalen. Dit bestaat nu ook al, maar de bedragen worden ernstig verhoogd (naar maximum 30% van de loonmassa) en kunnen gegeven worden enkel na een communicatie van het personeel. Dit is nieuw en dreigt het collectief overleg op bedrijfsvlak volledig te ondermijnen.

Voor nieuwe contracten wordt de opzegtermijn gehalveerd tot 1 week, gedurende de eerste 3 maanden. Hiermee wordt de proefperiode opnieuw ingevoerd.

Er worden opnieuw jeugdlonen ingevoerd voor jonge werknemers tussen 18 en 21 jaar. Het nettoloon blijft, maar de loonkost voor de werkgever daalt. Betaald door de belastingen of de sociale zekerheid.

Het wordt mogelijk om onbelast en vrij van sociale zekerheidsbijdragen 500 euro per maand bij te verdienen in de non-profitsector. Wie zal de dalende belastingen en sociale zekerheidsbijdragen compenseren?

Er komt een soepelere regeling voor nacht- en zondagsarbeid in de sector van de e-commerce. Het akkoord van één vakbond is voldoende.

Verboden op uitzendarbeid zullen verdwijnen zowel in de openbare als in de privésector. Het belangrijkste verbod in de privésector is het verbod om interims in te zetten tijdens sociale conflicten of zonder akkoord van de syndicale afvaardiging.

Er komt een verruimde interpretatie van wat een passende baan is voor werkzoekenden: er zal niet enkel met het vorige beroep worden rekening gehouden, maar ook met de opgedane vaardigheden van de werkzoekende tijdens zijn vorig werk.

Dit alles kan een echte verandering betekenen in de verhoudingen in de bedrijven en de openbare diensten. Het is dan ook duidelijk dat de vakbonden van de openbare en private sector die moeten bekijken als een echte provocatie en hierop op een gepaste wijze moeten reageren.

Maatregelen rond arbeidsreglement zoveelste aanval op syndicale rechten

Door Remy Martin

Het 'Zomerakkoord' van de federale regering Michel bevat allerlei voornemens, die voor het grootste deel neerkomen op deregulering van de arbeid. Maar dat is niet alles. Hoewel de regering steevast 'sociaal overleg' in het vooruitzicht stelt, is ze tegelijk ook bezig met het verzwakken van de krachtsverhouding der vakbondsorganisaties.

Nacht- en zondagwerk

Zo wil de regering het werk in de zogenaamde 'e-commerce' bevorderen door de arbeid 'flexibeler' te maken. Concreet zou de regering graag zien dat er gedurende twee jaar een "specifiek kader komt waarbinnen nachtwerk en zondagsarbeid voor e-commerce mogelijk wordt gemaakt voor ondernemingen". Na die twee jaar (een soort proefperiode) zou het nacht- en zondagwerk dan geformaliseerd worden via een collectieve arbeidsovereenkomst of via... het arbeidsreglement.

Unanimitieit

Met dat arbeidsreglement heeft de regering echter een probleem. Want een arbeidsreglement somt niet alleen alle rechten en plichten van de werknemers binnen een onderneming op. Het moet ook gaan over een reglement dat 'gedragen' wordt door alle werknemers. Dit is zo belangrijk dat de wetgever (in 1947) van mening was dat *alle* vakbonden in een onderneming akkoord moeten gaan, vooraleer een arbeidsreglement goedgekeurd of gewijzigd kan worden.

Vetorecht

In de praktijk betekent dit, dat elke vakbond op zichzelf een vetorecht heeft op wijzigingen van het arbeidsreglement – en dus op veranderingen aan de rechten en plichten van werknemers. Anders gezegd: de wetgever heeft zo het belang van het streven naar consensus via sociaal overleg willen onderstrepen. Precies dat is nu een doorn in het oog van de regering.

Niet alleen voor e-commerce

Daarom zegt de regering in het 'Zomerakkoord' dat "artikel 38 van de arbeidswet zal worden aangepast om nachtwerk toe te laten voor e-commerce-activiteiten in een onderneming door een CAO af te sluiten met minstens één syndicale organisatie". Als dit artikel van de arbeidswet op die manier wordt 'aangepast', dan zal dat echter niet alleen gevolgen hebben voor sectoren die betrokken zijn bij e-commerce. Het zal er meteen voor zorgen dat de unanimitieitsregel *in alle sectoren* dreigt te vervallen.

Sociaal overleg?

De regering laat daarmee voor de zoveelste keer zien wat zij eigenlijk echt denkt over sociaal overleg. Ze vindt het welkom als het haar zo uitkomt; ze bemoeilijkt het als ze daar nood aan heeft.

Principekwestie

De vakbonden doen er goed aan zich principieel te keren tegen dit voornemen van de federale regering. We hebben al dikwijls genoeg moeten meemaken dat beslissingen die negatief zijn voor de werknemers toch konden worden doorgevoerd, omdat een vakbond (niet noodzakelijk met een breed draagvlak op de werkvloer) al dan niet schoorvoetend een akkoord ondertekende.

Het goedkeuren of veranderen van het arbeidsreglement is tot nu toe de enige kwestie waarvoor wel degelijk alle vakbonden akkoord moeten gaan. Deze verworvenheid zou moeten worden uitgebreid naar alle sociale materies en zeker niet worden ingeperkt.

Niet toegeven!

Militanten en afgevaardigden dienen hun verantwoordelijke leiders dan ook onder druk te zetten om niet toe te geven op deze principiële kwestie!

Hervorming winstpremies, paard van Troje van het nieuwe management

Door Ludovic Storck

Eén van de ‘sociaaleconomische hervormingen’ waartoe de regering in het zogenaamde zomerakkoord besliste betreft het uitkeren van winstpremies. Dankzij deze hervorming wordt het vanaf 1 januari 2018 voor werkgevers makkelijker om hun werknemers ‘te laten delen in de winst’. Waarover gaat het precies en wat zijn de concrete gevolgen voor werknemers?

Vraag van patronaat

Deze maatregel was een uitdrukkelijke eis van Open VLD. “Als een werkgever een groot contract binnenhaalt, moet hij in een vlaag van enthousiasme een deel van de winst aan zijn werknemers kunnen geven”, aldus vicepremier Alexander De Croo [1]. Het is ook De Croo die op de economische superministerraad die voorafging aan het ‘zomerakkoord’ een voorstel op tafel legde voor een fiscaal aantrekkelijke collectieve winstpremie.

Met deze winstpremie voor werknemers, volgens De Tijd vergelijkbaar met een superdividend voor aandeelhouders, wou De Croo naar eigen zeggen de werknemers compenseren voor de geleverde inspanningen met de indexsprong en de loonmatiging nu de economische cijfers wat positiever ogen. Maar in feite beantwoordt de regering een reeds lang bestaande vraag van het patronaat om de wet van 2001 betreffende de financiële participatie van werknemers te hervormen. Volgens deze wet mogen winstpremies niet meer dan 10% van de loonmassa bedragen terwijl dit met de huidige hervorming opgetrokken wordt naar 30%.

Hoger plafond

Naast een individuele bonus hebben bedrijven momenteel reeds de mogelijkheid om een collectieve bonus uit te keren aan hun werknemers via de CAO 90. Het maximale bedrag voor deze bonus bedraagt 3.255 euro per jaar. Naast de individuele bonus betalen Belgische bedrijven jaarlijks 550 miljoen euro aan collectieve bonussen via deze CAO 90.

Volgens berekeningen van De Tijd [2] kan een werknemer - berekend aan een gemiddelde loonmassa van 55.307 euro per jaar met een gemiddeld loon - dankzij het nieuwe gunstregime een extra winstpremie krijgen tot 16.600 euro. Het nieuwe plafond ligt dus meteen 5 keer zo hoog gezien bedrijven tot 30 procent van de loonlasten mogen besteden aan winstpremies.

Aderlating sociale zekerheid

Anders dan met de collectieve loonbonus wordt de winstpremie niet als loon maar als winst gezien. Daardoor moet de werkgever op de winstpremie geen sociale bijdragen betalen maar wel vennootschapsbelasting. Maar doordat de regering in datzelfde ‘zomerakkoord’ besliste de vennootschapsbelasting vanaf 2020 te verlagen wordt dit deels teniet gedaan en vangen de werkgevers eigenlijk twee vliegen in één klap. Terwijl de winstpremie vanaf 2018 reeds interessanter wordt voor werkgevers, wordt dit vanaf 2020 in vergelijking met de individuele en collectieve bonus dus nog interessanter.

Uitgaand van een vast bedrag die de werkgever betaalt betekent dit ook dat de werknemers er vanaf 2018 netto meer aan overhouden in vergelijking met de andere stelsels, wat meteen ook het verleidingsargument vormt naar werknemers toe. Doordat de werknemers geen personenbelasting betalen op de winstpremie houden zij er meer aan over dan wanneer zij een gewone bonus krijgen.

Vanaf 2020 wordt het regime voor werknemers daarmee fiscaal even aantrekkelijk als de collectieve bonus. [3]

Door deze verlaging van de sociale zekerheidsbijdrage is deze hervorming eigenlijk de zoveelste aderlating voor de sociale zekerheid, per slot van rekening ons collectief uitgesteld loon. In het oude systeem werd bijvoorbeeld 50% van de vennootschapsbelasting - betaald op de winsten toegekend aan de werknemers - gestort aan de RSZ. Het is nog niet duidelijk of deze bepaling in de huidige hervorming overeind zal blijven. Er zullen volgens de regering bepalingen komen in de wetteksten die de verschuiving van loon naar bonussen verbieden om te vermijden dat de sociale zekerheid inkomsten misloopt. Maar gezien de sociale zekerheid het domein bij uitstek is waarin deze regering wil besparen valt hier bitter weinig van te verwachten.

Geen garantie, noch inspraak voor werknemers

Gezien zowel bij de collectieve loonbonus als bij de winstpremie de werknemers netto evenveel overhouden en de werkgevers op termijn zelfs uitsparen zal de populariteit en het gebruik vooral afhangen van de modaliteiten. En doordat bij een collectieve bonus vooraf een akkoord moet gesloten worden met de vakbondsafgevaardigden over doelstellingen die een bedrijf dient te halen om de bonus uit te keren, staat het in de sterren geschreven dat veel bedrijven de overstap zullen maken van collectieve bonussen naar winstpremies.

Voor de werknemers verdwijnt op die manier de zekerheid dat de premie uitgekeerd wordt, want terwijl bij een collectieve loonbonus de garantie bestaat dat de bonus uitgekeerd wordt eens de (via overleg) opgestelde doelen bereikt worden, zijn er bij de winstpremie geen garanties en hebben werknemers geen enkele inspraak.

De winstpremie kan bestaan uit een vast bedrag voor alle werknemers of uit een percentage boven het loon. Enkel indien het bedrijf bepaalde groepen werknemers meer wil geven dan andere is daarvoor de goedkeuring van de vakbonden nodig in de ondernemingsraad.

Afbreuk van het sociaal overleg

In België heb je om de twee jaar op nationaal vlak interprofessionele onderhandelingen waarin werknemers- en werkgeversorganisaties intersectorale loonstijgingen afspreken. Vervolgens heb je op sectorniveau en uiteindelijk op bedrijfsniveau onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers over (onder andere) loonstijgingen. De door de regering opgelegde loonnormwet, die een limiet instelt op deze loonstijgingen, is reeds een aanval op dit systeem van overleg.

Met de huidige hervorming wordt de zoveelste stap gezet in het wijzigen van het loonbeleid zonder overleg. Trouwens, niets belet de werkgevers om zowel de individuele bonus, de CAO 90 en deze winstpremie te combineren, wat de toepassing van alternatieve prestatie gerelateerde bezoldigingen eindeloos maakt.

Gedwongen samenwerking

Maar los van de afbouw van de sociale zekerheid via ons collectief uitgesteld loon of de zoveelste inbreuk op het overlegsysteem houdt deze hervorming ook een subtieler risico in, dat volledig in lijn ligt met de huidige neoliberale fase en daarbij horende managementstrategie. In tegenstelling tot vorige methodes is één van de kenmerken van het neoliberaal model dat men werknemers tracht te laten instemmen met hun eigen uitbuiting. In plaats van een sociaal compromis na te streven trachten werkgevers in het huidig model volledige samenwerking af te dwingen, wat uiteraard de productiviteit en dus het rendement ten goede komt.

op het vlak van arbeidsorganisatie worden vandaag de dag tal van technieken toegepast om er voor te zorgen dat werknemers zich met hun bedrijf (of hun bedrijfsleider) identificeren in plaats van met hun collega's. Immers, dankzij deze zelfdisciplinerende technieken verdwijnen tegengestelde belangen en worden taken zonder al te veel weerstand uitgevoerd. Werkgevers hebben altijd een strijd geleverd tegen vakbonden, maar nieuw is dat werkgevers met allerlei technieken - die werknemers moeten doen geloven dat ze een gemeenschappelijk belang delen met hun werkgever - de legitimiteit van werknemersorganisaties in vraag trachten te stellen. Want waartoe dienen klassenorganisaties nog indien er geen klassenstrijd is?

Syndicale representatiemechanismen omzeilen

Het bevorderen van winstpremies - en vooral het feit dat dit zonder collectief overleg mogelijk is - is één van die technieken om syndicale representatiemechanismen te omzeilen. Dit valt geenszins te onderschatten want door de relatie met werknemers te viseren raakt het patronaat aan het DNA van de syndicale activiteit.

Een opiniebijdrage door Geert Janssens, hoofdeconoom van de ondernemersdenktank ETION, en Hans Verboven, docent 'ethisch ondernemen' op de UAntwerpen en tevens expert verbonden aan de denktank Etion-Metena - twee enthousiaste pleitbezorgers van winstpremies - uit De Tijd [4] is hierin bijzonder verhelderend. De titel, "Winstpremie als opstap naar participatief ondernemen", geeft al een idee van de manier waarop volledige samenwerking semantisch gekaderd wordt. Het sociaal overleg dat in geval van een collectieve bonus dient te gebeuren heet dan plots een "logge administratieve procedure" te zijn. Opvallend is ook hoe verdedigers van dit neoliberaal model steeds het woord "medewerkers" gebruiken wanneer ze het over werknemers hebben.

Dat volledige samenwerking nagestreefd wordt blijkt uit volgende passage: "De essentie van zowel de bonus als de winstpremie is een grotere betrokkenheid van de medewerkers. Daarom is het zo belangrijk dat ondernemingen de uitgekeerde bedragen koppelen aan gemeenschappelijk te realiseren doelstellingen."

Gevoel van eigenaarschap

In de poging werknemers zich te laten identificeren met hun bedrijf in plaats van met hun gelijken tracht men hen zelfs in te prenten dat ze mede-eigenaar zijn: "Het succes van ondernemingen zal meer dan ooit afhangen van de mate waarin medewerkers zich betrokken voelen en constructief meedenken met het oog op het behalen van het doel. Zo'n medewerkers zijn productiever, creatiever en maken minder fouten. Ze maken het bedrijf sterker en ontvankelijker voor innovatieve trends en garanderen bijgevolg dat het beter voorbereid is op de veranderende context en marktomstandigheden. Een winstpremie is in dat verband geen wondermiddel. Het is ook geen doel op zich, maar moet een onderdeel zijn van een breder gedragen aanpak die erop gericht is medewerkers een gevoel van eigenaarschap bij te brengen."

En verder: "Dat belet niet dat heel wat bedrijven nadenken over experimenten met bonussystemen of alternatieve vormen van beloning om medewerkers nauwer te betrekken bij het resultaat van het bedrijf. Financiële participatie is immers een logisch verlengstuk van organisatorische betrokkenheid." [...] "De winstpremie kan wel het breekijzer zijn waarmee ondernemingen zich klaarmaken voor een participatieve cultuuromslag."

Syndicale en politieke strijdtraditie

Uit bovenstaande mag het alvast duidelijk zijn dat de (op het eerste zicht subtiele) gevolgen van winstpremies verstrekken sociale consequenties hebben en slechts één van de maatregelen betreft

binnen een ruimer patronaal offensief. Het spreekt dan ook voor zich dat de aandeelhoudersmacht, die onder het neoliberalisme de handen vrij heeft om het sociaal weefsel van bedrijven te onderwerpen aan een eindeloze productiviteitsdruk, een gepast antwoord verdient van de werknemersorganisaties.

Het eisen van respect voor het sociaal overleg zal op niets blijven uitdraaien zolang de syndicale beweging niet teruggrijpt naar haar syndicale en politieke strijdtraditie. De geschiedenis leert ons dat enkel deze strategie opgewassen is tegen dit patronaal offensief zonder weerga.

Noten:

[1] <https://m.tijd.be/politiek-economie/belgie-federaal/De-Croo-Geef-werknemers-extra-winstpremie/9900631>

[2] <http://www.tijd.be/nieuws/archief/Bedrijven-krijgen-vrij-spel-om-personeel-riante-bonus-te-geven/9920961>

[3] <https://m.tijd.be/nieuws/archief/Winstpremie-wordt-fiscaal-aantrekkelijker/9920969>

[4] <https://m.tijd.be/nieuws/archief/Winstpremie-als-opstap-naar-participatief-ondernemen/9924707>

Het zomerakkoord van de regering Michel: een recept voor onzekerheid en ongelijkheid

Door Hart boven Hard

De vakantie is finaal voorbij, terug allemaal fris aan het werk? Dan wil je nu wellicht graag weten wat het zomerakkoord van de federale regering voor jou in petto heeft. Misschien heb je het gemist omdat je op een leuk vakantieoord vertoefde. Op 26 juli raakte de regering het eens over begrotingsmaatregelen voor 2018 en, in de woorden van eerste minister Michel, “ambitieuze hervormingen voor jobs, koopkracht en sociale cohesie”.

De doelstelling “jobs, koopkracht en sociale cohesie” klinkt goed. Maakt dit akkoord die ambities waar? Biedt het een antwoord op de reële noden van de mensen? Verhoogt het de kwaliteit ons leven en van het samenleven? Die vragen hadden we in ons achterhoofd tijdens de lectuur van het regeringsplan. En we beluisterden ook andere commentaren op dat plan.

Het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) spreekt over het zomerakkoord als “een belangrijke doorstart voor de regering Michel” en prijst “belangrijke stappen voorwaarts”. De werkgeversorganisatie is vooral enthousiast over “de ingrijpende hervorming van de vennootschapsbelasting en de verdere dynamisering van de arbeidsmarkt”(1). Met Hart boven Hard lezen we het akkoord heel anders.

Net die twee ingrepen zullen bij de gewone mensen hard aankomen. De verlaging van de vennootschapsbelasting dreigt een (nog groter) gat in de staatskas te slaan. Komt er dan een nieuwe besparingsronde aan? Dat is slecht nieuws voor al wie hoopt op investeringen in onderwijs en cultuur, in sociale woningen, in ecologische projecten, in zinvol werk voor jongeren. En de beloofde jobs komen er misschien wel in aantal, maar dan enkel als je flexi-jobs en mini-jobs meetelt als echte banen. Het is ons een raadsel hoe dit regeringsrecept koopkracht en sociale cohesie kan garanderen.

Werknemers als marionetten

Dit besliste de regering op vlak van werk:

In de privésector

1. Uitbreiding van de flexi-jobs naar de gepensioneerden naar de kleinhandel, de warenhuizen...
2. Invoering statuut “betaalde vrijwilliger”-vergoeding van maximum 6000 euro per jaar, vrij van fiscale en sociale bijdragen
3. Kortere opzeg bij begin tewerkstelling: van 2 weken naar 1 week in de eerste 3 maanden.
4. Invoering nacht- en zondagsarbeid in de e-commerce
5. Uitzendarbeid mag voortaan in alle sectoren.
6. Voor “startersjobs” van jongeren: afbouw van de sociale bijdragen voor de werkgevers
7. Uitbreiding van studentenarbeid in alle sectoren kunnen jongeren vanaf 16 jaar voortaan op zondag werken. Studentenarbeid kan ook in het stelsel van alturnerend werken en leren.
8. Verruiming van het begrip “passende dienstbetrekking” in de werkloosheid

In de openbare sector

1. Invoering uitzendarbeid in het openbaar ambt

2. Bij aanwervingen: prioriteit aan contractuelen i.p.v. vaste benoemingen

Begin dit jaar verbrak minister van Werk Kris Peeters (CD&V) een aantal beschermende principes van het arbeidsrecht. Door zijn wet voor “werkbaar en wendbaar werk”(2) dicteren de noden van de bedrijven al in grote mate hoe wij moeten werken: uitzendcontracten van onbepaalde duur, piek- en daluurroosters, “vrijwillige” overuren. Met het zomerakkoord doet de regering daar nog een grote schep flexibiliteit bovenop.

Flexi-jobber

Flexi-jobber maakt veel kans om tot woord van het jaar te worden gekozen. De regering Michel zet immers de deur wagenwijd open voor veel meer flexi-jobs. Sinds 2015 zijn er flexi-jobs mogelijk in cafés en restaurants. Die flexibele 0-urencontracten (3) dienen om het zwart werk in de sector uit te roeien en als zoenoffer voor het invoeren van de fraudebestrijdende witte kassa, weet je nog? In de toekomst vind je die flexi-jobs ook bij bakkers en kappers én in de hele winkelsector. Ook gepensioneerden zullen op die manier kunnen bijklussen. Een cynische oplossing voor de lage wettelijke pensioenen in ons land (4).

Veel verkoopsters en schoonmaaksters met een deeltijds contract willen maar wat graag meer uren werken. Dat kunnen ze door dit akkoord vergeten, nu anderen veel goedkoper die uren kunnen invullen. Een volwaardig loon voor vrouwen, daar ligt deze regering kennelijk niet van wakker. Op het loon dat de flexi-jobbers krijgen, betalen ze geen belastingen en geen sociale bijdragen. En de werkgeversbijdrage is verlaagd tot 25 procent. Dat maakt die flexwerkers tot concurrenten van hun collega's met een normaal arbeidscontract. Dit systeem bedreigt volwaardige banen en zorgt voor minder inkomsten in de sociale zekerheid. Dat betekent minder geld voor zieken, werklozen en gepensioneerden.

In de sector van de vrije tijd zoals sportclubs, jeugdanimatie, sociaal toerisme bestaat er al langer een grijze zone tussen vrijwillig engagement en betaalde arbeid. Door de krappe subsidiëring hebben die verenigingen vaak onvoldoende middelen om mensen aan te werven. De regering voorziet nu een nieuw statuut dat toelaat om een netto vergoeding van 6000 euro per jaar op te strijken. Op het eerste gezicht een sympathieke maatregel die toelaat om bijvoorbeeld sporttrainers of bepaalde vrijwilligers in de welzijns- of cultuursector een netto-vergoeding te geven. Die maatregel is voorbehouden voor gepensioneerden en voor wie minstens 4/5 werkt. Ze kunnen zo'n netto vergoeding krijgen voor taken in de non-profitsector en in diensten van “burger tot burger”.

Maar het risico is reëel dat ook gewone banen naar dit nieuwe, goedkopere statuut zullen vervellen. Het gaat hier om zinvolle taken voor de samenleving. Zorg er dan voor dat die sectoren voldoende financiële middelen hebben om mensen volwaardig te werk te stellen. Hetzelfde regime zou trouwens ook gelden voor commerciële digitale platforms, door de regering eufemistisch “deeleconomie” genoemd. Applaus bij de eigenaars van Uber, PeoplePerHour, Deliveroo en noem maar op. En pech voor de rechten van de schijnzelfstandigen die voor hen werken. Maar even goed pech voor de werknemer die dat soort werk wil doen met een normaal contract.

Willen we dat nacht- en zondagsarbeid in de e-commerce zomaar ingevoerd kan worden zonder goede collectieve afspraken over loon, gezondheid, arbeidstijden? Een afspraak met één vakbond is genoeg, zegt de regering. Die maatregel zou duizenden banen opleveren, maar dat is in de praktijk erg twijfelachtig. Wat in elk geval wel vaststaat, is dat nachtarbeid fysieke en mentale gezondheidsproblemen veroorzaakt. Moet dat bestelde pakje echt de volgende morgen op de stoep liggen? Vergeten we dat daar onzichtbare arbeid achter zit? En willen we nog meer bestelwagens op de weg?

Jobs, jobs, jobs? Ja, meer jobs, daar zijn we voor. Maar niet als het gaat om laagwaardige mini-jobs zonder fiscale en sociale bijdragen, die de toekomst van werkende mensen hypothekeren. Heel wat jongeren zullen hun toekomst moeten bouwen op interims, mini-jobs, nachtwerk, of ze zullen de fiets op moeten om pakjes of pizza's te bezorgen. Jonge mensen verdienen beter dan jarenlang te surfen tussen hoop en teleurstelling of te kreunen onder de werkdruk. Is de regering op studiereis geweest in Duitsland en Nederland?

Onderzoek wijst uit dat de armoede toeneemt in die flexlanden (5). De voortdurende onzekerheid, het combineren van verschillende baantjes en het eeuwige georganiseer zijn nadelig voor de fysieke en mentale gezondheid van flexwerkers (6). De stress vernevelt zich over de huisgenoten en vergiftigt het sociaal leven. De roep naar werkbaar werk is groot, ook bij ons. Eén op de twee werknemers vindt zijn/haar baan niet werkbaar en voor één op drie is de werkdruk onhoudbaar (7).

Onderzoek wijst uit dat de tijdsdruk in de jonge gezinnen toeneemt en dat vooral vrouwen daar last van ondervinden (8). In een welvarende samenleving mag je toch verwachten dat er naast betaalde arbeid nog voldoende vrije tijd is om kwaliteitsvol samen te leven. Haast 400.000 werkende mensen zijn langer dan een jaar ziek en het aantal langdurig zieke dertigers is de voorbije vijf jaar verdubbeld (9). Geen nood, het zomerakkoord voorziet een burn-out-coach in elk bedrijf met meer dan 100 werknemers. En val je toch langdurig ziek, dan zit minister De Block je achter de veren om snel weer aan de slag te gaan.

De regering mikt op een besparing van 40 miljoen euro door re-integratie van langdurig zieken en invaliden. Eens te meer worden elementaire menselijke waarden geslactofferd op het altaar van de winsteconomie. Dat is niet normaal.

Ambtenarenstatuut in de prullenmand

In de openbare diensten wordt een vaste benoeming de uitzondering in plaats van de regel. Vanuit liberale hoek wordt al lang verkondigd dat de vaste benoeming van ambtenaren achterhaald en overbodig is, behalve voor een aantal gezags- en veiligheidsfuncties.

Daarom willen we toch even het waarom van het ambtenarenstatuut in herinnering brengen. In 1831 werd de vaste benoeming van ambtenaren ingeschreven in de Belgische Grondwet, omdat men vanuit democratisch oogpunt vond dat ambtenaren moesten worden beschermd tegen mogelijke willekeur van politici.

Dat argument is vandaag nog steeds actueel. Ambtenaren moeten in alle sereniteit ten dienste staan van de "publieke zaak", niet gehinderd door lobbywerk, druk of willekeur vanuit politieke, economische of financiële machten. Willen we vriendjespolitiek in het toekennen van bouwvergunningen of laksheid op vlak van belastinginspectie? Of vinden we het oké dat onze persoonsgegevens in handen komen van steeds wisselende werknemers die er misschien niet altijd even professioneel mee kunnen omgaan?

Daarnaast biedt een stabiel personeelsstatuut ook meer kans om een duurzame, kwalitatieve dienstverlening aan de burgers te verzekeren. Denken we maar aan het pedagogisch project op een school, de ruimtelijke ordening in een gemeente, de begeleiding van kwetsbare mensen door het OCMW en zoveel andere diensten. Als burger wil je toch liever geholpen worden door iemand met ervaring en vertrouwdheid met jouw persoonlijke situatie, of voldoende perspectief om dat als jongere op te bouwen? Nee, voortaan mogen ook alle openbare diensten beroep doen op uitzendarbeid.

Wanneer overheidsbanen aan kwaliteit inboeten of verdwijnen, dreigt dat een negatieve spiraal op gang te brengen. Zolang er betere statuten bestaan, is het voor CEO's moeilijker om in de privésector druk te zetten op werknemersrechten. Afschaffing van het ambtenarenstatuut dreigt bovendien de vermarkting en privatisering van de openbare diensten in een stroomversnelling te brengen (10). Het zomerakkoord was nog maar net aan de pers voorgesteld of vicepremier De Croo (Open VLD) liet al een proefballonnetje op om de NMBS gedeeltelijk te privatiseren. Dan verliezen we allemaal, spoorwegpersoneel én reizigers.

Dat zijn nog niet alle maatregelen. Jongeren vanaf 16 jaar mogen voortaan ook op zondag werken. De eerste maanden van je contract kan je sneller en dus goedkoper worden ontslagen. In de eerste drie maanden bedraagt de opzeg maar één week in plaats van de huidige twee weken. Alle sectoren, privé en openbaar, zullen in de toekomst beroep kunnen doen op uitzendkrachten. De lijst van sociale afbraak is lang. 'Sociale cohesie' is toch echt iets anders dan opgedreven onderlinge concurrentie tussen individuen op zoek naar werk?

Ben je werkloos? Eigen schuld!

"Iedereen is toch vrij om de geboden arbeidsvoorwaarden al dan niet te aanvaarden", klinkt het in regeringshoek. Wie dat zegt, vergeet de realiteit van de werkloosheid. Officieel telt België 390.000 werklozen, maar volgens Eurostat (11) moeten we daar nog 295.000 werkzoekenden bijtellen die niet in de statistieken voorkomen. We beschreven hier boven al het probleem van ondertewerkstelling bij verkoopsters, schoonmaaksters, verzorgenden met een deeltijds contract.

In ons land zijn er 162.000 deeltijdsen die meer uren willen werken. Die realiteit lees je niet in de statistieken. Schoolverlaters en werklozen die werden uitgesloten, zitten ook niet in de officiële cijfers. Evenmin asielzoekers die niet de juiste documenten hebben om hier te kunnen werken. Als iedereen langer aan de slag blijft en ook de gepensioneerden gaan bijklussen, wordt het drummen voor een job, zeker voor minder geschoolden. Veel concurrentie op de arbeidsmarkt houdt de lonen laag en geeft de bedrijven vrij spel om werklozen en werknemers tegen elkaar uit te spelen.

Daarnaast verhoogt de regering de druk op de werkzoekenden. De controle op hun gezinssituatie wordt nog verscherpt en er volgen zwaardere sancties bij fraude. Dat zal volgens de regering meer dan 50 miljoen euro opleveren. De tewerkstellingsdiensten moeten een ruimere definitie van het begrip "passende dienstbetrekking" hanteren. Werkzoekenden kunnen niet langer inroepen dat een werkaanbod niet overeenkomt met het beroep dat ze voordien uitoefenden, als ze voor dat werkaanbod de nodige competenties hebben. Het lijkt er sterk op dat deze maatregelen vooral de bedoeling hebben om werklozen in een slecht daglicht te plaatsen, alsof ze onvoldoende werkwilleg zouden zijn.

Marie-Kristine Van Bockestael, topvrouw van FOREM (Waalse VDAB) is boos omdat de regering werklozen systematisch met de vinger wijst: "Werklozen vragen niet liever dan kansen te krijgen die buiten de limieten van hun diploma vallen" (12). "Wanneer iemand geen diploma heeft, zoeken onze consulenten al lang naar stukken levenservaring of andere competenties die te vertalen zijn in beroepservaring. Ik ben verbaasd dat dit element nu zou worden gebruikt om werkzoekenden te straffen. Werklozen vragen niet liever dan kansen te krijgen die buiten de limieten van hun diploma vallen."

Bij de oprichting van Hart boven Hard als brede burgerbeweging formuleerden we zo onze hartenwens over recht op tijd en werkbaar werk voor iedereen:

Bijna allemaal kennen we het gevoel dat we van hot naar her hollen. We snakken naar meer tijd voor onszelf, voor ons gezin, voor (mantel)zorg. Maar op het werk tikt de productieklok steeds

sneller. Stress en burn-out zijn dé ziekte van onze tijd. Dat is geen individueel gebrek, maar een systeemfout. Er is werk aan de prestatie maatschappij zélf.

Herverdelen van arbeid en inkomen blijft de uitdaging. Hoe iedereen meer ademruimte gunnen, zonder dat we op het einde van de maand stikken in rekeningen die we niet meer kunnen betalen? Met tijdskrediet of een kortere werkweek met loonbehoud kunnen we de werkdruk verminderen en meer mensen tewerkstellen. Dat biedt mannen meer zorgkansen en vrouwen meer perspectief in hun loopbaan. Het maakt tijd vrij om bewuste, actieve burgers te zijn. Zo wordt minder werken geen stille sociale afbraak, maar een broodnodige gezondheidskuur voor een samenleving die zichzelf al te zeer uitput.

Er is wel een alternatief!

Leg deze wens naast het zomerakkoord en je ziet dat de regering Michel resoluut de tegenovergestelde weg inslaat, ondanks de mooie belofte van “jobs, koopkracht en sociale cohesie”. En nee, de uberisering van ons werk en ons leven is geen natuurwet, maar een politieke keuze. Er is wél een alternatief!

Het zomerakkoord vergroot de ongelijkheid

“De staatsschuld verlagen en een begroting in evenwicht”, die mantra klinkt je vast bekend in de oren. Om dat doel te realiseren neemt de regering steevast haar toevlucht tot besparingsoperaties die de bevolking treffen. Maar tegelijk deelt ze cadeaus uit aan de bedrijven, waar geen inkomsten tegenover staan. Hoe wordt dan het fameuze gat in de begroting gedicht? Krijgen we eindelijk een “rijkentaks” die de 1% supervermogenden doet bijdragen voor de maatschappelijke noden, net zoals de gewone mensen dat doen? En komt er eindelijk een systeem dat grote bedrijven niet laat weggelaten met een belasting van zero euro?

Dit besliste de regering op het vlak van (on)gelijkheid:

1. Taks van 0,15 procent op effectenrekening van meer dan 500.000 euro per persoon
2. Verlaging vennootschapsbelasting:
naar 25 procent
naar 20 procent op de eerste 100.000 euro winst in KMO's
3. Geen financiering voor gat van 4,5 miljard euro door de taksshift
4. Lichte verhoging van sociale uitkeringen, maar nog onder armoedegrens
5. 30 procent van de loonmassa mag voortaan als winstparticipatie worden uitgekeerd, met beperkte sociale en fiscale bijdragen
6. Bruggepensioneerden (SWT) en werkloze 50-plussers krijgen minder pensioen
7. Minimumpensioen verhoogt met 0,7 procent, enkel voor wie een volledige loopbaan heeft van 45 jaar
8. Vrij aanvullend pensioen, met dezelfde fiscale voordelen als een collectief pensioenplan

Minibelasting voor grote vermogens

Er komt een jaarlijkse heffing van 0,15 procent op effectenrekeningen (aandelen, obligaties, fondsen), of toch als het gemiddeld uitstaande bedrag meer dan 500.000 euro per persoon bedraagt. Een koppel betaalt die taks dus pas op een vermogen van meer dan een miljoen. Bezit je 1.000.001 euro, dan betaal je daarop 750 euro taks. Kranten schreven over het historische feit van een vermogensbelasting, maar experts geven te kennen dat het een maat voor niets zou zijn. Professor Maus spreekt over “een homeopathische belasting die op vlak van fiscale rechtvaardigheid niet veel zal voorstellen” (13).

Wie zo rijk is, kan die taks makkelijk ontwijken. Beleggersfora delen al volop tips, onder meer de raad om het patrimonium in een holding onder te brengen of effectenrekeningen over verschillende banken te spreiden. Aangezien er in ons land geen vermogenskadaster bestaat, heeft de fiscus geen instrument om te controleren of de vermogende belastingplichtigen de som maken van hun verschillende effectenrekeningen en dat eerlijk aan de fiscus melden. Een vermogensbelasting zonder kadaster is een lachertje. En zo'n kadaster komt er zeker niet, als het van de minister van financiën Van Overtveld (N-VA) afhangt (14).

De nieuwe maatregel zal dus nauwelijks inkomsten voor de staatskas opleveren. Zand in de ogen dus, net als bij de Kaaimantaks op trusts en andere internationale financiële constructies. Wie al hoopte op extra's voor de kleine pensioenen of voor sociale woningen, te financieren met de opbrengst van de "vermogensbelasting", zal de dromen nog even moeten opbergen. De nieuwe heffing heeft alle schijn van een schijnvertoning.

Bedrijven betalen minder belastingen

Hoe zit het met de belastingen die de bedrijven (zouden) moeten betalen op de winst? Belgische vennootschappen hebben 221 miljard euro uitstaan in belastingparadijzen (15). Daar valt dus wel iets te rapen, zou je denken.

Hoe zal de regering dat doen? Ze verlaágt de vennootschapsbelasting. De huidige (theoretische) aanslagvoet van 33,99 procent zakt naar 25 procent. En de KMO's hoeven op hun eerste 100.000 euro winst slechts 20 procent te betalen. De Vlaamse werkgeversorganisaties juichen. Voka schrijft: "De hervorming van de vennootschapsbelasting is een historische mijlpaal in het afbouwen van de torenhoge lasten voor bedrijven" (16). En Unizo klopt zich op de borst met het mooie resultaat van hun jarenlange lobbywerk (17). De regering beweert dat die operatie budgetneutraal zal zijn, maar ze kan daar geen enkel bewijs voor op tafel leggen.

Wanneer een journalist aan de minister van financiën vraagt of hij met de hand op het hart kan zeggen dat het budgetneutraal zal zijn antwoordt hij: "Nee, want het gaat om een raming. Er zijn 34 maatregelen om de verlaging van de vennootschapsbelasting te financieren. Maar ik kan niet voorspellen dat elk van die maatregelen zal opbrengen wat we ervan verwachten. Niemand kan dat" (18). De minister spuit mist over de compenserende inkomsten, maar één zaak is zeker: de sociale zekerheid en andere sociale uitgaven komen nog meer onder druk.

Toegegeven, de notionele intrestaftrek ten gunste van bedrijven met veel eigen vermogen wordt lichtjes afgebouwd en een aantal aftrekposten worden afgeschaft. Daardoor zullen grote bedrijven met een winst van meer dan 1 miljoen euro wellicht minstens 7,5 procent belastingen moeten betalen op de winst die ze in ons land optekenen. We zullen met veel interesse opvolgen of AB Inbev, Exxonmobil, Groep Brussel Lambert en andere grote bedrijven eindelijk een beetje belastingen zullen betalen. Maar het goedkope tarief voor KMO's zal ongetwijfeld aanleiding geven tot geknutsel van kunstmatige fiscale constructies en afsplitsing van bedrijfsactiviteiten.

Bovendien kunnen bedrijvengroepen vanaf 2020 de winsten en verliezen van hun dochterondernemingen samenvoegen en belasting betalen op die samengevoegde winst. In de praktijk is dat een extra belastingverlaging. Het valt te vrezen dat die belastingverlagingen juist voor minder inkomsten in de staatskas zullen zorgen. En dus is de kans groot dat er een nieuwe besparingsronde volgt op pensioenen, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur, openbare diensten. Meer gelijkheid dient zich nog niet aan, wel integendeel.

Bovendien zit er nog een andere venijnige adder onder het gras. De Nationale Bank van België berekende dat de fameuze taksshift nog maar voor de helft is gefinancierd, voornamelijk door verhoging van BTW en accijnzen. Voor de andere helft moet de regering nog op zoek naar 4,5 miljard euro (19). Als ze dat wil bijeenharken door nieuwe accijnzen en turtelachtige taken, zullen weer de gewone mensen dat voelen in hun portemonnee. Dat komt dan bovenop andere maatregelen die vooral mensen met een bescheiden inkomen hard treffen, zoals de verhoging van de huurwaarborg van twee naar drie maanden, een indexesprong op de kinderbijslag en het on hold zetten van wijkgezondheidscentra.

Eerlijke belastingen is al lang een wens van heel veel burgers in dit land. Zo verwoordt Hart boven Hard het in de hartenwensen:

“De belastingtarieven voor de meeste loontrekkenden zijn zo hoog omdat de tarieven op bedrijfswinsten en op vermogensinkomens zo laag zijn. Pleidooien van werkgeversorganisaties voor een lastenverlaging gaan de kloof tussen rijk en arm nog verder doen groeien en onze sociale welvaart verder afbouwen. Als het beleid iedereen correct belast, zijn de besparingen op waardevolle gemeenschapsinitiatieven helemaal niet nodig. Dan hebben we zelfs extra geld voor grote noden, zoals meer scholen, ouderen- en kindercare, sociale woningen, milieuvriendelijke gebouwen...”

Het bilan is snel gemaakt: herverdeling van rijkdom staat niet op de agenda van deze regering.

Sociale uitkeringen niet boven armoedegrens

Toen de regering Michel drie jaar geleden aantrad, beloofde ze dat ze de sociale uitkeringen in drie fasen zou optrekken tot de Europese armoedegrens van 2016, met name 1.115 euro. Zal dan toch één van onze hartenwensen in vervulling gaan? Het zomeraakkoord voorziet een eerste schijf van 100 miljoen euro in 2018. Die 100 miljoen euro is ruim onvoldoende, als je weet dat de regering bij de begrotingsopmaak voor 2017 de welvaartsenveloppe voor de sociale minima met 25 procent inkromp. Dat kwam neer op een besparing van 160 miljoen euro. Er blijft dus nog een put van 60 miljoen (20). De tweede schijf van 120 miljoen euro en derde schijf van 150 miljoen euro staan op de planning voor 2020 en 2022. Dus na de verkiezingen van 2019! Makkelijk plannen maken voor een volgende bewindsploeg.

Bovendien is de kans groot dat de Europese armoedegrens tegen 2022 heel wat meer bedraagt dan 1.115 euro. Het akkoord voorziet ook geen verhoging van de uitkeringen bij werkloosheid en ziekte. Too little, too late, dus. Het weinige dat de regering met de ene hand geeft aan mensen in armoede, dreigt ze met de andere terug te nemen. Staatssecretaris Zuhail Demir werkt namelijk aan een berekeningswijze waarbij het bedrag van de armoedegrens zou worden verminderd met de sociale voordelen die iemand krijgt, bijvoorbeeld een verwarmingstoeslag. Het Netwerk tegen Armoede reageerde al ontgoocheld op de gebroken belofte van de regering (21).

Terechte ontgoocheling bij mensen die moeten leven van een uitkering, maar ook voor lonen en pensioenen kunnen we geen feestje bouwen. De loonnormwet voorzag een kleine marge voor eventuele loonsverhoging in 2017-2018: maximum 1,1 procent. Meer mocht het niet zijn, gezien de neerwaartse concurrentielogica die ook in de buurlanden wordt gehanteerd. Dat maximum werd lang niet in alle sectoren behaald. Bovendien hebben we een blijvend loonverlies van 2 procent door de indexesprong. De teller staat dus nog altijd negatief. Wat betekent een betere concurrentiepositie van een land als die zijn burgers juist veel kwetsbaarder maakt?

Winstparticipatie in de plaats van echt loon

Voor een welbepaalde vorm van loonsverhoging rolt de regering wel de rode loper uit: ze maakt het aantrekkelijker voor de bedrijven om winst uit te delen aan het personeel. Op die winstparticipatie betaalt de werkgever geen sociale bijdragen en de belasting bedraagt slechts 7 procent. Ineens geldt de loonnorm niet meer. Als alle werknemers van het bedrijf een participatie krijgen, hoeft er zelfs geen akkoord met de vakbond over gesloten te worden. Tot 30 procent van de loonmassa mag op die manier worden uitgekeerd. Dat klinkt misschien aantrekkelijk, maar de gevolgen zijn minder prettig. Het loongedeelte waar nog collectief over onderhandeld kan worden en dat dus als recht door de werknemer kan worden opgeëist, krimpt. De aandeelhouders beslissen eenzijdig of de werknemers mogen delen in de winst die ze nota bene zelf hebben geproduceerd.

Er komt zo steeds minder belastinggeld binnen en de sociale zekerheid begint aan bloedarmoede te lijden. Bovendien vergroten zulke systemen van variabele beloning de ongelijkheid binnen de werkende bevolking. Wie zal een winstparticipatie uitbetalen aan de kleuterjuf, de politieagent, de bejaardenverzorgster of de Deliveroo-koerier? Ook de loonkloof tussen vrouwen en mannen dreigt nu veeleer te vergroten dan af te nemen. Onderzoek toont aan dat veel meer mannen dan vrouwen genieten van variabele loonsystemen, bonussen en extralegale voordelen.

De aanwerving van jonge werknemers tussen 18 en 21 jaar wordt voor de werkgever goedkoper en de jongeren behouden het nettoloon. Ze merken niet onmiddellijk het verschil in hun portemonnee, maar wel op termijn wanneer ze werkloos of ziek worden. Dit zomerakkoord grossiert in allerlei maatregelen die de financiering van de sociale zekerheid aantasten. En laat nu net de sociale zekerheid een gelijkmakend effect hebben. Wie dat monument van verzekering en solidariteit onderuit haalt, creëert onzekerheid en meer ongelijkheid. Meer en meer beschouwt de regering de sociale zekerheid niet langer als een recht op vervangingsinkomen, maar enkel als een minimale bescherming tegen armoede.

Snijden in de pensioenen

België heeft lage werknemerspensioenen. Toch wil de regering er nog verder in snijden. De jaren van brugpensioen zullen voor de pensioenberekening niet langer meetellen aan het laatste loon, maar aan een minimumloon. Dat kan oplopen tot een pensioenverlies van meer dan 150 euro per maand. Werknemers ouder dan vijftig jaar die langer dan één jaar zoeken naar werk, zullen ook de nieuwe negatieve berekening ondergaan. Voor wie jonger is dan vijftig, was dat al eerder het geval.

Met die maatregel haalt de regering 20 miljoen euro uit de zakken van de gepensioneerden. Zo word je dubbel gestraft: één keer op het moment van ontslag en één keer, tientallen jaren later, als je op pensioen bent. “Mensen bestraffen door lage pensioenen nog te verlagen is het nieuwe normaal voor onze regering”, reageren de vakbonden boos (22).

De regering pakt uit met de mededeling: “Het minimumpensioen wordt verhoogd met 0,7 procent”. Wat is het geval? In het kader van de taksshift verhoogde de regering de btw en de accijnzen. De werkenden krijgen hiervoor een kleine compensatie via de personenbelasting. Dat is niet het geval voor mensen met een uitkering, zoals de gepensioneerden. Voor hen beloofde de regering een “sociale correctie”. Ze blijkt evenwel alleen van toepassing te zijn voor gepensioneerden met een minimumpensioen en met een volledige loopbaan van 45 jaar. Aan die criteria beantwoorden slechts 13,3 procent van de gepensioneerden: 15,26 procent van de mannelijke gepensioneerden en 11,1 procent van de vrouwelijke. Zelfs voor de troostprijzen vallen vrouwen uit de boot.

Wie tijdens de loopbaan een goed loon heeft, kan aan de werkgever vragen om loon in te houden voor de financiering van een vrij aanvullend pensioen, met dezelfde fiscale voordelen als een collectief pensioenplan. De politieke keuzes zijn duidelijk: weg met de solidaire stelsels, leve de

zelfredzaamheid en de winsten van de verzekeringsmaatschappijen. Dat vindt Hart boven Hard niet normaal.

Samengevat

Ons besluit is duidelijk: dit regeringsplan staat haaks op onze hartenwensen en op de reële noden van gewone mensen. Het scheidt onzekerheid en ongelijkheid.

Dit beleidsplan ontziet de grote vermogens en schuift de rekening door naar de grote meerderheid van de bevolking. Het geeft nog maar eens grote cadeaus aan de bedrijven zonder dat er inkomsten voor de staat tegenover staan. En het begrotingsgat, veroorzaakt door de taksshift, blijft open staan. Het gevolg laat zich raden: een nieuwe besparingsronde. “Een rijke samenleving herken je aan de kwaliteit van haar zorg, onderwijs, cultuur, mobiliteit, sport, ...”, schrijft Hart boven Hard in de hartenwensen. Met een gat in de begroting komt dat zwaar onder druk. Ook wie hoopte op meer gelijkheid door eerlijke belastingen, goede jobs voor jongeren, leefbare sociale uitkeringen of betere pensioenen, komt van een kale reis thuis.

Bijzonder zorgwekkend is het systematisch ondergraven van de sociale zekerheid. Een hele rist maatregelen in dit zomerakkoord verminderen structureel de inkomsten voor de sociale zekerheid. Twee kwalijke gevolgen dienen zich aan. Wanneer de sociale zekerheid bepaalde uitkeringen niet langer garandeert staan privé verzekerders klaar om over te nemen. Dan is het de logica van de winst die de voorwaarden bepaalt en niet de rechten van de werkloze, de zieke en de gepensioneerde. En voor wie niet de financiële middelen heeft om zich extra privé te verzekeren, dreigt de bestaansonzekerheid.

Op het vlak van werk en levenskwaliteit oogt het plaatje niet mooier. De regering versnipperd de arbeidsmarkt en maakt brandhout van werknemersrechten. Het lijstje is moordend: opgedraaide flexibiliteit, zieken activeren, werken tot 67 jaar, gepensioneerden laten bijklussen en sociale bescherming in de prullenmand. Dat giftige recept zal de zorgwekkende burn-out-epidemie niet stoppen. Integendeel.

Deze politieke keuzes vinden wij écht niet normaal! Dat roept om verzet.

Investeren in zorg voor elkaar en zorg voor de planeet

Hart boven Hart wil fundamenteel andere keuzes. Vanop de langste tafel op 7 mei klonk het zo uit honderd megafoons: “Zorgzaam voor elkaar. Zorgzaam voor de planeet. Voor korter werken voor hetzelfde loon. Voor alle uitkeringen boven de armoedegrens. Voor investeringen in cultuur, onderwijs, verenigingen. Voor meer controle en bestraffing van racisme. Voor hernieuwbare energie, zonder olieverslaving. Voor een serieuze belasting op het grote geld. Voor internationale solidariteit. Voor een toekomst van ons allemaal...”

Daar werken we aan in drie strijdperken. De thema's zijn: diversiteit, werk en tijd, meer gelijkheid. Je bent van harte welkom om mee te werken met één van deze groepen.

De volgende weken en maanden nodigen we jou en je vereniging uit om die andere, nieuwe samenleving concreet in te vullen. Jullie ideeën vernemen we graag tijdens één van de vele gespreksrondes, met als uitgangsvragen: “Wat is voor jou normaal?” en “Voor welke concrete maatschappelijke verandering wil jij je engageren?”. Op basis daarvan wil Hart boven Hard dit najaar een breed gedragen verklaring lanceren: een boodschap aan de politieke wereld én een uitdaging voor onszelf en alle sociale bewegingen.

Voor een solidaire samenleving kan je stemmen, maar ze zal er maar komen als we er samen voor strijden, als we er samen aan bouwen.

Noten:

- 1) http://www.vbo-feb.be/actiedomeinen/overheid-beleid/begroting/belangrijke-doorstart-regering-michel_2017-26-07/
- 2) Wet Werkbaar en Wendbaar Werk, 5 maart 2017
- 3) Flexi-jobs in de horeca zijn in feite 0-urencontracten. Je hebt een raamovereenkomst en de werkgever kan je oproepen wanneer het druk is in de zaak. Om zo 'n flexi-job te kunnen uitoefenen moet je drie kwartalen geleden minstens 4/5 voor een andere baas hebben gewerkt en je mag niet meer dan 4/5 werken voor de zaak waar je de flexi-job uitoefent
- 4) In ons land heeft één gepensioneerde op vijf een inkomen onder de armoedegrens.
- 5) In Duitsland is het aantal werkende armen sinds 2004 verdubbeld: Arm trotz Arbeit, Studie van de Hans Boeckler Stiftung, 06/07/2017: https://www.boeckler.de/106575_109897.htm. In Nederland werken 2,5 miljoen mensen als uitzend- of oproepkracht. Ook het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers) is er de laatste jaren hard gegroeid. Eén op de acht zelfstandigen heeft een inkomen onder de armoedegrens. Door het activerend arbeidsmarktbeleid moesten uitkeringsgerechtigden aan de slag. Maar meer dan de helft van hen komt niet uit de armoede. Van bijna 60 % van de kinderen die onder de armoedegrens leven, heeft één of zelfs beide ouders werk. Werk is dus geen garantie om niet arm te zijn. Bron: SER-advies over kinderen en armoede, 17/03/2017: <http://www.ser.nl/nl/publicaties/adviezen/2010-2019/2017/opgroeien-zonder-armoede.aspx>.
- 6) Christophe Vanroelen, Precair werk, ongezond werk?, 12 mei 2017 <https://www.denktankminerva.be/analyse/2017/5/11/precair-werk-ongezond-werk>,
- 7) Werkbaarheidsmonitor 2016 van de Sociaaleconomische Raad van Vlaanderen (SERV): <http://www.serv.be/stichting/publicatie/vlaamse-werkbaarheidsmonitor-2016-werknemers>
- 8) Ilse Laurijssen en Ignace Glorieux, Tijdsdruk en de combinatie van arbeid en gezin, 2010: http://www.informatieportaalssl.be/archiefloopbanen/publi_upload/OD2_2010_21vLaurijssenArbeidgezin.pdf
- 9) <https://www.beswic.be/nl/blog/meer-langdurig-zieke-dertigers-wegens-stress-en-burn-out>
- 10) Een privébedrijf is pas geïnteresseerd in overname van een publiek bedrijf of dienst wanneer er weinig of geen statutaire ambtenaren werken.
- 11) https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1711en.pdf
- 12) <http://www.lecho.be/economie-politique/belgique-wallonie/Qu-a-t-on-mal-fait-Marie-Kristine-Vanboeckstal-Forem/9921584?ckc=1&ts=1503417525>
- 13) <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/politiek/1.3032889>
- 14) Pieter Blomme en Martin Buxant, 'Geen enkele CEO heeft mij al uitgelachen', De Tijd, 26 augustus 2017, p.10.
- 15) <http://www.knack.be/nieuws/belgie/ongeveer-221-miljard-versluisd-van-belgie-naar-belastingparadijzen-in-2016/article-normal-887943.html>
- 16) <https://www.voka.be/nieuws/reactie-voka-op-het-federale-zomerakkoord-regering-neemt-belangrijke-stappen-voor-een>
- 17) <https://www.unizo.be/zomerakkoord-federale-regering-wat-betekent-het-voor-zelfstandigen-en-kmos>
- 18) Pieter Blomme en Martin Buxant, 'Geen enkele CEO heeft mij al uitgelachen', De Tijd, 26 augustus 2017, p.10.
- 19) <https://www.nbb.be/doc/ts/publications/other/ds1707320nl.pdf>
- 20) <http://www.decenniumdoelen.be/triest-triest-triest/>
- 21) <http://www.netwerktegenarmoede.be/nieuws/mensen-in-armoede-gaan-eerder-op-achteruit-dan-vooruit-door-zomerakkoord-regering-michel>

22) <https://www.acv-online.be/Images/170723-Pensioenminister-Bacquelaine-snijdt-nog-dieper-in-onze-pensioenen-tcm183-414392.pdf>

Vakbeweging van impasse naar mobilisatie?

Door Jef Vanderelst

Het 'Zomerakkoord' van de regering Michel bevat allerlei voornemens. Samen komen deze neer op een verregaand flexibiliseren van de arbeidsvoorwaarden in alle sectoren van het economisch leven. Voornemens zijn echter geen beslissingen. Daarom bevat het 'Zomerakkoord' wel ramingen, maar geen gedetailleerde berekeningen.

Daarom ook zal het uitvoeren van die voornemens aanleiding geven tot talrijke discussies tussen de regeringspartijen (wat al gebleken is rond de kwestie van het pensioen voor werkloze 50-plussers). Dit gekibbel zal nog versterkt worden door de komende campagne voor de lokale verkiezingen. Het is daarom dat premier Michel zijn ministers aanmaant nog voor het jaareinde de voornemens om te zetten in concrete beleidsbeslissingen.

Hete herfst?

De tijdspanne die in het onmiddellijke voor ons ligt, is dat ook een ideale gelegenheid voor de vakbeweging om zich krachtadig te verzetten tegen de voornemens van de regering. Het is *nu* dat moet worden duidelijk gemaakt dat de vakbeweging zich mordicus wil verzetten tegen het geheel van de regeringsplannen. Dat is ook wat in augustus aangekondigd werd door verschillende verantwoordelijken: "dit akkoord zal beantwoord worden met een hete herfst". Maar hoever staat de vakbeweging vandaag met de voorbereidingen voor dergelijke 'hete herfst'?

ABVV

Als je het ons vraagt: niet bijster ver. Bij het ABVV lijkt de berg een muis te hebben gebaard. Het 'actieplan' waar de federale instanties van de socialistische bond toe oproept, beperkt zich feitelijk tot een informatie- en sensibiliseringscampagne. De concrete modaliteiten worden daarbij overgelaten aan de afzonderlijke centrales.

Het gevolg is dat er vanuit het ABVV geen eengemaakte reactie zal komen op de regeringsplannen. Als er 'actie' zal worden gevoerd, dan zal het louter gaan om symbolische manifestaties, gericht op bepaalde deelgroepen van de werkende bevolking.

Compromis bij de ACOD

Zoals al eerder aangegeven, leek het erop dat de echte reactie vooral zou komen vanuit de openbare sector. Daar staat niet alleen de afschaffing van de statutaire tewerkstelling op het spel, maar – naast de invoering van interimarbeid en de aanvallen op het pensioenstelsel – ook de voornemens inzake (gehele of gedeeltelijke) privatisering van overheidsbedrijven en -diensten.

Zich beroepend op de statuten koos de federale, intersectorale leiding van de socialistische overheidsvakbond ACOD ervoor om de discussie over de mogelijke reactie op de regeringsplannen te voeren in de zogenaamde 'entiteiten'. Het debat werd dan ook niet in de gehele ACOD gevoerd, maar wel afzonderlijk in de Waalse, Brusselse en Vlaamse Intergewestelijken. Daarna werd vanuit de uiteenlopende voorstellen van de Intergewestelijken een federaal en intersectoraal compromis gedistilleerd.

‘Reactiedag’

Ook dit compromis richtte zich voornamelijk op een informatie- en sensibiliseringscampagne, gekoppeld aan een aantal eerder beperkte symbolische acties. Wel nam de ACOD zich voor om op 10 oktober een ‘reactiedag’ te organiseren in het geheel van de openbare sector.

Hoe die ‘reactiedag’ er precies zou uitzien, werd tegelijk eveneens overgelaten aan de afzonderlijke sectoren van de ACOD. Wat er zou volgen op de ‘reactiedag’ werd in het ongewisse gelaten. Het resultaat van dit alles is helaas dat er van een planmatige opbouw niets in huis kwam.

Stakingen op 10 oktober

De sector Spoor kondigde onmiddellijk een algemene spoorstaking af voor 10 oktober. Dit voorbeeld werd al snel gevolgd door achtereenvolgens de sectoren Post, Lokale en Regionale Besturen, AMiO, Admi, Overheidsdiensten en Tram-Bus-Metro. De sector Onderwijs beperkt zich op 10 oktober tot sensibilisering.

De concrete thema’s waarrond gemobiliseerd zal worden, lopen nogal uiteen. Bij Spoor en Post concentreert men zich op de kwestie van de dreigende privatisering. De andere sectoren mikken eerder op kwesties zoals de statutaire benoemingen en de aanvallen op het pensioenstelsel. Grote ongerustheid is er – terecht! – ook voor de dreigende aantasting van het stakingsrecht.

Vragen

Men kan zich de vraag stellen waarom de interprofessionele leiding van het ABVV, net zo goed als de intersectorale leiding van de ACOD, zich zo lankmoedig opstellen. Waarom hebben beiden zich niet met krachtadige voorstellen gericht tot hun instanties? Waarom hebben zij zelf geen echt actieplan op tafel gelegd? Waarom leggen zij de verantwoordelijkheid voor gebeurlijke acties bij de afzonderlijke centrales en sectoren? Waarom mikken zij niet op een eenmakende dynamiek? Waarom zwijgen zij in alle talen over alternatieven voor de maatschappelijke crisis?

Foutieve inschattingen

Het antwoord op die vragen kunnen we vinden in de stellingen die de interprofessionele en intersectorale vakbondsleidingen een jaar geleden innamen. Toen waren zij van mening “dat de regering in de touwen hing, verdeeld als ze was tussen kibbelende coalitiepartners”. De verwachting was dat die regering niet meer tot daden in staat was en “dus haar termijn stilletjes zou uitdoen, zonder veel verdere impact”.

Voor de vakbeweging kwam het er – zo dacht men – op aan om rustig af te wachten, niet te polariseren en te hopen op een verkiezingsoverwinning voor de bevriende sociaaldemocratische partijen. Sindsdien braken echter schandalen uit die desastreus uitpaktten voor de Franstalige PS, terwijl ook de Vlaamse sp.a wegsmeelt in de peilingen.

ACV

De christelijke vakbeweging vormt in haar opstelling het onvolmaakte spiegelbeeld van haar sociaaldemocratische collega’s. Haar christendemocratische politieke vrienden waren tot voor kort verdeeld (met een CDH dat samenwerkte met de Franstalige PS in Wallonië en Brussel en een CD&V die deel uitmaakt van de rechtse coalities op federaal en Vlaams niveau).

De impact van de schandalen verleidde de voorzitter van de CDH ertoe zijn coalitieakkoorden met de PS op te blazen. De weg lijkt daarmee open te liggen voor een bedenkelijk *aggiornamento*, waardoor het stigma van minderheidsregering langs Franstalige kant overstegen kan worden.

Tegelijk biedt de federale regering in haar ‘Zomerakkoord’ de christelijke arbeidersbeweging een wortel aan: een ‘regeling’ voor het netelige ARCO-dossier. Formeel zal het christelijke ACV pas eind september beslissen hoe zij zal reageren op de regeringsplannen. Uit goede bron vernemen wij echter dat de appetijt voor krachtdadige acties enkel voorkomt bij de Franstalige bediendenbond CNE.

ACLVB

Enige tijd geleden ontvingen wij een berichtje van een verantwoordelijke van de liberale vakbond ACLVB. Deze beklag er zich over dat wij in onze kritische commentaren te weinig aandacht besteden aan zijn organisatie. In een poging om hieraan te verhelpen, moeten wij helaas vaststellen dat de leiding van de liberale vakbond de overtreffende trap belichaamt van de elkaar spiegelende christen- en sociaaldemocratische vakbondsleidingen. Zij overtreft beiden in vertwijfeling en onmacht. Politieke ‘vrienden’ heeft ze nauwelijks en een eigen, offensieve aanpak al helemaal niet.

Ze mag het dan wel goed gedaan hebben bij de laatste sociale verkiezingen, dit vertolkt alleen maar een tijdsgeest van groeiend individualisme, een reactie – ook bij delen van de werkende bevolking – op de groeiende afbouw van de sociale bescherming. Voor het keren van die tendens heeft de liberale vakbond evenmin een recept in huis.

Opgeven syndicale onafhankelijkheid

Door dit alles bevindt de gehele vakbeweging zich momenteel in een staat van opperste verwarring. Het is het logische gevolg van de ideologische, politieke en strategische onbekwaamheid van haar leidingen.

Die vakbondsleidingen hebben geen echte analyse gemaakt van de werkelijkheid. Zij hebben zich integendeel tevreden gesteld met een vage impressie over een verdeelde coalitie, gelardeerd met veel ongerechtvaardigde hoop in de electorale mogelijkheden van hun ‘politieke vrienden’.

Het resultaat van dit opgeven van de syndicale onafhankelijkheid is dat de vakbeweging nu verweesd achter blijft. Helaas zonder inhoudelijke antwoorden op de grote problemen van de samenleving – gebrek aan echte alternatieven dus – en zonder concreet en geloofwaardig actieplan.

Volvo als voorbeeld

Toch is niet alles verloren. De vakbeweging kan zich herpakken. Alleen zal het initiatief daartoe niet komen ‘van de top’. Het is nu de basis die de stier bij de horens moet grijpen. Zij kan zich daartoe laten inspireren door het voorbeeld van de arbeiders bij Volvo in Gent.

Geconfronteerd met een zoveelste opvoering van het werkritme en met de inkrimping van de hoeveelheid arbeiders (door het niet verlengen van interimcontracten) legden de arbeiders vier dagen het werk stil.

Een door de vakbonden onderhandeld compromis werd met een meerderheid van 57,71% afgewezen door de arbeiders. Dit was helaas niet voldoende om de staking verder te zetten (daarvoor is een 2/3 meerderheid nodig), maar het toont wel de bereidheid tot verzet aan, waar de

vakbondsleidingen vandaag helaas veel te weinig mee aanvangen. Er blijft een draagvlak voor verzet, waar de vakbondsleiding weinig of niks mee doet. Er blijft een draagvlak voor verzet, waar de vakbondsleiding weinig of niks mee doet.

Alternatieven

Terwijl de vakbondsleidingen met een zekere angst de door ACOD-sectoren voorgenomen stakingsdag van 10 oktober afwachten, is het aan de militanten om zich daadwerkelijk in te zetten voor het succes van die ‘reactiedag’.

Daarbij doen de militanten er goed aan zich niet alleen te concentreren op defensieve eisen, gericht tegen de regeringsplannen. Uiteraard moet dat gebeuren, maar het is onvoldoende. De militanten moeten hun collega’s ook echte alternatieven aanreiken voor de maatschappelijke crisis. Dat is niet onmogelijk.

Laat ons vanaf nu de strijd voeren voor de terugtrekking van alle antisociale maatregelen die sinds de financiële crisis werden genomen, voor een radicale en onmiddellijke verkorting van de arbeidstijd, voor de herwaardering van sociale zekerheid en openbare diensten, voor alle democratische rechten en vrijheden – met inbegrip van het stakingsrecht – en voor een drastische crisisbelasting op de allerrijkste inwoners van België.

Deze eisen kunnen de steun genieten van brede lagen van de werkende bevolking. Het is aan ons om hen te mobiliseren!